Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

за резерва на въоръжените сили на Република България

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Със закона се уреждат обществените отношения, свързани с ръководството, състава, подготовката, използването, отчета и службата в резерва на въоръжените сили на Република България.

Чл. 2. Резерв на въоръжените сили на Република България, наричан по нататък „Резерв", са определените с този закон български граждани и техника за комплектуване на:

1. военните формирования от въоръжените сили в мирно и военно време;

2. структури по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България на други сили от системата за национална сигурност на Република България във военно време.

Чл. 3. (1) Резервът се комплектува на доброволен и на задължителен принцип.

(2) Доброволният принцип се прилага за български граждани, които са изявили желание да служат в резерва или да предоставят техника за определен период от време при условия и по ред, определени в този закон и в сключен договор. За срока на действие на договора българските граждани придобиват статус на резервисти, а техниката - статус на техника-резерв.

(3) Задължителният принцип се прилага за български граждани, които не са със статус на резервисти, но имат военна или друга специална подготовка или притежават техника и могат да получат мобилизационно назначение. Гражданите придобиват статус на запасни, а техниката - статус на техника-запас.

Чл. 4. (1) Формирането и използването на резерва на въоръжените сили в мирно време се планира, организира, подготвя и ръководи от министъра на отбраната.

(2) Формирането и използването на резерва на структурите по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България се планира, организира, подготвя и ръководи от ръководителя на съответното ведомство.

(3) Воденето на отчета на резерва по ал. 1 и 2 за мирно и за военно време се осъществява от органите за водене на военния отчет при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет за военния отчет.

(4) Дейностите, свързани с резерва по ал. 1, се осигуряват финансово за сметка на бюджета на Министерството на отбраната, а по ал. 2 - за сметка на бюджета на съответното ведомство.

Чл. 5. (1) Резервът се състои от доброволен резерв и запас.

(2) Доброволният резерв е предназначен за комплектуване с резервисти и техника-резерв по единни длъжностни разписания за мирно и за военно време на:

1. военните формирования от Българската армия и структури на пряко подчинение на министъра на отбраната - за изпълнението на задачи по отбраната на страната и други задачи по защита на националната сигурност;

2. военните формирования от въоръжените сили - за участие в операции и мисии извън територията на Република България в мирно време.

(3) Запасът е предназначен за:

1. комплектуване със запасни и техника-запас на военновременни формирования от въоръжените сили на Република България за военно време;

2. поддържане на комплектуваността със запасни и техника-запас на военните формирования от въоръжените сили при продължителни военни действия във военно време;

3. комплектуване на структури по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България за други сили от системата за национална сигурност на Република България за военно време.

Чл. 6. (1) Службата на българските граждани в резерва е служба с особено предназначение, която се изпълнява по този закон и актовете за прилагането му.

(2) Службата в резерва в мирно време е служба в доброволния резерв и служба в запаса.

Чл. 7. (1) Службата в доброволния резерв е:

1. активна служба;

2. разположение за активна служба.

(2) Активната служба включва период от време, през който резервистът и техниката-резерв са извикани за изпълнение на задачи в състава на военните формирования от въоръжените сили или за придобиване на военна специална подготовка, за обучение в курсове за повишаване на квалификацията или за преквалификация.

(3) Разположение за активна служба е период от време, през който резервистът и техниката-резерв не са извикани на активна служба, но са в готовност за нейното изпълнение.

(4) При обявяване на извънредно положение на територията на страната или на част от нея резервистите и техниката-резерв, включени в решението на Народното събрание или в указа на Президента на Република България по чл. 122, ал. 2 на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, се извикват на активна служба.

Чл. 8. (1) Службата в запаса е период от време, през който:

1. запасните и техниката-запас с мобилизационно назначение имат готовност за изпълнение на задачи при обявяване на положение на война или на военно положение в съответствие с получената повиквателна заповед;

2. запасните и техниката-запас без мобилизационно назначение имат готовност за изпълнение на задачи във военно време след получаване на повиквателна заповед.

(2) Запасният и техниката-запас при обявяване на положение на война или на военно положение се явяват във военни формирования или структури за допълване на въоръжените сили, посочени в повиквателната заповед.

Чл. 9. (1) От часа и деня на обявяване на положение на война или на военно положение започва военновременната служба на резервистите на активна служба и на техниката-резерв.

(2) Резервистите и техниката-резерв на разположение за активна служба, запасните и техниката-запас се смятат на военновременна служба от момента на оповестяването им.

Чл. 10. Държавата гарантира на резервистите и на техните работодатели/органи по назначаване, както и на собствениците на техниката-резерв специфични права, определени в този закон и в сключения договор.

Чл. 11. (1) На резервистите и запасните се присвояват военни звания. Те могат да се повишават и понижават във военно звание при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(2) Резервистите и запасните могат да бъдат повишавани във военно звание посмъртно еднократно с една степен.

Чл. 12. (1) Резервистите и запасните по време на активната и военновременната служба носят униформа и отличителни знаци, определени със заповед на министъра на отбраната.

(2) Правилата за носене на униформа и отличителните знаци се определят с уставите на въоръжените сили на Република България.

(3) Запасните от структурите по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България по време на военновременната служба носят униформа и отличителни знаци, определени с акт на Министерския съвет по предложение на съответния ръководител.

Чл. 13. (1) За високи постижения в службата в резерва и за заслуги към отбраната на страната резервистите, запасните и българските граждани могат да бъдат награждавани от министъра на отбраната с отличия и награди при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(2) Левовата равностойност на наградите по ал. 1 не се облага с данък.

Глава втора

РЪКОВОДСТВО НА РЕЗЕРВА

Чл. 14. Ръководството на резерва се осъществява от:

1. Народното събрание;

2. Президента на републиката;

3. Министерския съвет;

4. министъра на отбраната;

5. ръководителите на ведомства по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 15. Народното събрание:

1. определя военни формирования от въоръжените сили и структури за допълване на въоръжените сили във военно време по предложение на Министерския съвет;

2. в рамките на общата численост на военните формирования от въоръжените сили определя числеността на доброволния резерв и на запаса за въоръжените сили по предложение на Министерския съвет.

Чл. 16. Президентът на републиката обявява обща или частична мобилизация на резерва по предложение на Министерския съвет.

Чл. 17. Министерският съвет:

1. определя държавната политика по отношение на резерва на въоръжените сили;

2. предлага на Народното събрание в рамките на общата численост на военните формирования от въоръжените сили да определи числеността на доброволния резерв и на запаса за въоръжените сили;

3. предлага на Народното събрание да определи военни формирования и структури за допълване на въоръжените сили във военно време;

4. предлага на Президента на републиката обявяване на обща или частична мобилизация на резерва;

5. определя структурите от други сили от системата за национална сигурност на Република България за включване във въоръжените сили във военно време.

Чл. 18. Министърът на отбраната:

1. ръководи провеждането на държавната политика по въпросите на резерва;

2. ръководи дейностите по планирането, организирането, управлението, отчета, подготовката и използването на резерва на въоръжените сили;

3. внася предложение в Министерския съвет за структура и численост на резерва на въоръжените сили;

4. разпределя личния състав и техниката на резерва по военни формирования от въоръжените сили;

5. предлага на Министерския съвет създаването на военни формирования и структури за допълване на въоръжените сили във военно време;

6. сключва, изменя и прекратява или оправомощава длъжностни лица да сключват, изменят и прекратяват договори за служба в доброволния резерв с резервисти и договори за предоставяне на техника-резерв за нуждите на въоръжените сили.

Чл. 19. Ръководителите на структурите по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България съгласувано с министъра на отбраната предлагат на Министерския съвет структури и численост за включване във въоръжените сили във военно време.

Чл. 20. (1) Областните управители и кметовете на общини:

1. подпомагат воденето на военния отчет на българските граждани, осигуряват оповестяването и доставянето на запасни и техника-запас;

2. предоставят помещения и осигуряват в административно отношение дейността на органите за водене на военния отчет;

3. ежегодно изготвят предложения до министъра на отбраната за обучение на техни ръководни кадри и служители по въпросите, свързани с резерва.

(2) Дейностите по ал. 1 ежегодно се осигуряват финансово за сметка на държавния бюджет чрез бюджета на съответната област/община.

Чл. 21. (1) Дейностите по планиране, организиране, управление, подготовка, използване и водене на отчета на резерва се осъществяват от министъра на отбраната чрез Централното военно окръжие.

(2) Централното военно окръжие е военно формирование на пряко подчинение на министъра на отбраната - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити.

(3) Към Централното военно окръжие се създават подчинени териториални структури - военни формирования, които са органи за водене на военния отчет по този закон.

(4) Устройството и дейността на Централното военно окръжие се определят в този закон, в плана за развитие на въоръжените сили и с акт на министъра на отбраната.

Чл. 22. (1) За изпълнение на възложените с този закон правомощия Централното военно окръжие изгражда, поддържа и използва информационни фондове.

(2) В информационните фондове могат да се обработват лични данни, свързани с воденето на военния отчет, като при обработването им:

1. не се иска съгласието на физическото лице;

2. физическото лице не се информира преди и по време на обработването на личните му данни;

3. личните данни не се предоставят на трети лица;

4. личните данни се съхраняват и след приключване на обработването им в срокове, определени от началника на Централното военно окръжие като администратор на личните данни.

(3) Личните данни се заличават, ако вече не съществува причина за тяхното запазване съгласно закона или в изпълнение на съдебен акт.

(4) Личните данни от информационните фондове могат да се предоставят само на министъра на отбраната, както и на органите на съдебната власт за нуждите на конкретно наказателно дело, както и на чуждестранни органи по силата на международен договор, по който Република България е страна.

(5) Обработването на лични данни се осъществява при условията и по реда на този закон и на Закона за защита на личните данни.

(6) Администратори на лични данни по Закона за защита на личните данни са началникът на Централното военно окръжие и оправомощени от него длъжностни лица, които възлагат обработката на лични данни.

(7) Редът за създаване, използване и закриване на информационните фондове, включително условията и редът за регистриране, съхраняване, получаване на достъп и използване на информация от тях, се определят с акт на началника на Централното военно окръжие.

Глава трета

СЛУЖБА В ДОБРОВОЛНИЯ РЕЗЕРВ

Раздел I

Състав на доброволния резерв

Чл. 23. В състава на доброволния резерв се включват резервистите и техниката-резерв.

Чл. 24. (1) Кандидатите за резервисти трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са пълнолетни граждани на Република България и да нямат друго гражданство;

2. да са годни и психологически пригодни за служба в доброволния резерв;

3. да притежават образование, съответстващо на изискванията на длъжността;

4. да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер;

5. срещу тях да няма образувано наказателно производство за умишлено престъпление от общ характер;

6. да не са освобождавани от военна служба поради наложено дисциплинарно наказание „уволнение”;

7. да имат необходимото разрешение за достъп до класифицирана информация;

8. да не са навършили пределна възраст за служба в доброволния резерв по ал. 6.

(2) Годността за служба в доброволния резерв по ал. 1, т. 2 се определя от военномедицински органи при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(3) Психологическата пригодност за служба в доброволния резерв се определя от специализирани звена и органи по психологическото осигуряване при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(4) Министърът на отбраната може да определи длъжности за резервисти, които да се заемат от лица с основно образование, когато за заемане на длъжността не се изисква достъп до класифицирана информация.

(5) Министърът на отбраната може да определи длъжности за резервисти, които да се заемат от български граждани с двойно гражданство, при спазване изискванията на Закона за защита на класифицираната информация.

(6) Пределната възраст за служба в доброволния резерв е:

1. за войниците (матросите) и сержантите (старшините) - 55 години;

2. за офицерските кандидати и офицерите - 60 години.

Раздел II

Приемане на служба в доброволния резерв

Чл. 25. (1) Длъжностите, определени за приемане в доброволния резерв, се обявяват на интернет страницата на Министерството на отбраната и на Централното военно окръжие.

(2) Длъжностите по ал. 1 се заемат след провеждане на конкурс при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, и сключения договор за служба в доброволния резерв.

(3) С обявяването на конкурса по ал. 2 могат да се определят и други специфични изисквания извън посочените по чл. 24, ал. 1.

(4) Конкурсът по ал. 2 се провежда от комисия, назначена от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице.

Раздел III

Договор за служба в доброволния резерв

Чл. 26. (1) Правоотношението по изпълнение на службата в доброволния резерв възниква въз основа на договор.

(2) В договора за служба се определят наименованието на длъжността, на която резервистът се назначава, съответстващото военно звание, условията за обучение, повишаване на квалификацията и

преквалификация, срокът, мястото на службата, редът за извикване, времето за явяване, участието в операции и мисии извън територията на страната, възнаграждението, правата и задълженията на страните по договора, обезщетението, което се дължи при неуспешно завършено обучение по вина на резервиста, видът и размерът на обезщетението за работодателя/органа по назначаване за времето на изпълнение на активна служба от резервиста и предвидените неустойки при виновно неизпълнение на договора.

Чл. 27. С допълнително споразумение към договора може да се договарят и други длъжности, в които ще се изпълнява службата от резервиста, включително при участие в операции или мисии извън територията на страната.

Чл. 28. (1) Договорът за служба в доброволния резерв е тристранен и се подписва от резервиста, от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице и от работодателя/органа по назначаване на резервиста.

(2) Екземпляр от договора се съхранява в резервиста, в органите по военния отчет, в работодателя/органа по назначаване на резервиста и във военното формирование, за чиито нужди е сключен договорът.

(3) Редът за сключване, изменение и прекратяване на договора се определя с правилника за прилагане на закона.

Чл. 29. **(1)** Максималният срок на договора за служба в доброволния резерв е не по-дълъг от 5 години.

(2) Действието на договора може да се удължи за срок, не по-дълъг от срока по ал. 1, по предложение на резервиста или на министъра на отбраната или оправомощено от него длъжностно лице, отправено до другите страни в 3-месечен срок преди изтичането му.

Чл. 30. Договорът за служба в доброволния резерв се прекратява преди изтичането на срока, без всяка от страните да дължи предизвестие, в следните случаи:

1. по взаимно съгласие на страните, изразено писмено;

2. при навършване на пределната възраст по чл. 24, ал. 6;

3. при неизпълнение на задължение по този закон или по договора;

4. когато след сключването на договора лицето не завърши успешно обучението си за придобиване на военна подготовка;

5. при настъпила негодност за служба в резерва, установена от медицинските органи при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната;

6. при преминаване на платена изборна длъжност;

7. при приемане на военна служба;

8. при бременност, раждане и отглеждане на дете до 3-годишна възраст;

9. при отпадане на някое от основанията за приемане на служба в доброволния резерв по чл. 24;

10. при смърт на резервиста.

Чл. 31. (1) Договорът за служба в доброволния резерв може да бъде прекратен с писмено предизвестие от резервиста до министъра на отбраната или до оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Срокът на предизвестието е 3 месеца и започва да тече от деня, следващ получаването на предизвестието. Предизвестието може да бъде оттеглено до изтичането му със съгласието на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

Чл. 32. (1) Договорът за служба в доброволния резерв се прекратява с писмено предизвестие от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице до другите страни при:

1. решение на Народното събрание или на Министерския съвет за намаляване числеността на доброволния резерв;

2. организационно-щатни промени въз основа на акт на министъра на отбраната.

(2) Срокът на предизвестието е един месец и започва да тече от деня, следващ получаването на предизвестието.

Чл. 33. Договорът за служба в доброволния резерв се прекратява с писмена заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

Раздел IV

Активна служба в доброволния резерв

Чл. 34. (1) За начало на активната служба се счита явяването на резервиста за изпълнение на задачи в състава на военните формирования от въоръжените сили за придобиване на военна и специална подготовка или за обучение в курсове за повишаване на квалификацията или за преквалификация.

(2) Извикването на активна служба се извършва по решение на съответния командир/началник на военно формирование, за което се уведомяват органите по военния отчет.

(3) Със заповед на съответния командир/началник на военно формирование се определя началото и краят на активната служба.

(4) По време на активната си служба резервистът може да изпълнява задълженията си на пълно или намалено служебно време в съответствие със сключения договор.

Чл. 35. (1) За времето на активната служба резервистът от доброволния резерв на въоръжените сили има статус на военнослужещ с правата и задълженията, съответстващи на заеманата длъжност, с изключение на ограниченията по чл. 182, ал. 1 и чл. 188 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(2) Времето, през което резервистът е на активна служба, се зачита за трудов стаж от първа категория.

Чл. 36. Резервистът получава основно и допълнителни възнаграждения или част от тях пропорционално на продължителността на активната служба.

Чл. 37. (1) Резервистът изпълнява активната служба в състава на военното формирование съгласно подписания договор.

(2) За извикването на резервиста за изпълнение на активна служба органите по военния отчет уведомяват работодателя/органа по назначаването му.

(3) Основното и допълнителните възнаграждения или част от тях, както и разходите за път на резервиста от населеното място по местоживеене до населеното място за изпълнението на службата и обратно са за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Чл. 38. (1) Когато резервистът има договор за служба във военно формирование, определено за участие в операции и мисии извън територията на страната, той може да бъде извикан на активна служба за подготовка с продължителност до шест месеца.

(2) В годината на подготовка по ал. 1 резервистът не се извиква на активна служба за обучение в курсове за повишаване на квалификацията и за преквалификация.

(3) В годината на участие в операция или мисия и две години след датата на завръщането резервистът не се извиква на активна служба за обучение в курсове за повишаване на квалификацията и за преквалификация.

Чл. 39. (1) Резервистът се явява на активна служба за участие в операции и мисии в състава на военно формирование съгласно подписания договор или допълнително споразумение към него.

(2) Резервистът се уведомява за извикването му за подготовка за участие в операции и мисии не по-късно от шест месеца преди началото й.

(3) Периодът за подготовка и участие в мисия или операция не трябва да превишава 12 месеца.

(4) Срокът по ал. 3 може да бъде удължаван или намаляван след предварително писмено съгласие на резервиста.

Чл. 40. (1) Резервистите могат да се извикват на активна служба за заместване на отсъстващ повече от 30 работни дни военнослужещ за срок, не по-дълъг от една година.

(2) Редът за заместване се определя с правилника за прилагане на закона.

(3) Средствата за основно и допълнително възнаграждение на резервистите по ал. 1 са за сметка на бюджета на Министерството на отбраната и се предоставят чрез съответното военно формирование.

Чл. 41. (1) Резервистите могат да се извикват на активна служба за временно изпълнение на задълженията на вакантни длъжности на военнослужещи - до назначаване на титуляр по регистъра на вакантните длъжности, за срок, не по-дълъг от една година.

(2) Редът за временно изпълнение на задълженията на вакантната длъжност се определят с правилника за прилагане на закона.

(3) Средствата за основно и допълнително възнаграждение на резервистите по ал. 1 са за сметка на бюджета на Министерството на отбраната и се предоставят чрез съответното военно формирование.

Чл. 42. Резервистът може да бъде преназначен на длъжност по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

Чл. 43. В случай че резервистът е извикан на активна служба по установения в този закон ред, но е възпрепятстван да се яви във военното формирование, той е длъжен незабавно да уведоми органите по военния отчет, като при виновно поведение дължи уговорената в договора неустойка.

Чл. 44. За времетраенето на активната служба резервистът има право на служебен отпуск от работодателя/органа по назначаването по чл. 158 от Кодекса на труда, чл. 62, ал. 1, т. 6 и ал. 2 от Закона за държавния служител или чл. 332, ал. 2 и 3 от Закона за съдебната власт.

Чл. 45. По време на активна служба трудовото или служебното правоотношение с резервиста не може да бъде прекратявано от страна на работодателя/органа по назначаването.

Чл. 46. (1) Работодателят/органът по назначаването, с който резервистът е в трудово или служебно правоотношение, има право на парично обезщетение от държавата за времето, през което резервистът е бил на активна служба.

(2) Искането/заявлението за обезщетение се отправя писмено в срок до 30 календарни дни след края на активната служба на резервиста до длъжностното лице, сключило договора за служба в доброволния резерв.

(3) Длъжностното лице, сключило договора за служба в доброволния резерв, се произнася по искането в срок до 30 календарни дни от получаването му. При положително решение изплащането на обезщетението се извършва по банков път в срок до 14 календарни дни от датата на решението. Решението на длъжностното лице е окончателно.

(4) Обезщетения по ал. 1 не се полагат за работодател/орган по назначаването, който е ръководител на бюджетна организация, и когато активната служба на резервиста е с продължителност до 30 работни дни годишно.

(5) Средствата за обезщетение по ал. 1 са за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Раздел V

Разположение за активна служба

Чл. 47. (1) За начало на разположението за активна служба на резервиста се счита датата на сключения договор.

(2) За всяка навършена година на разположение за активна служба резервистът получава възнаграждение в размер едно основно месечно възнаграждение в съответствие с присвоеното му военно звание и степен, изискващо се за длъжността, за която е сключен договорът.

(3) Резервист, който в договора е поел задължение да участва в мисии и операции извън страната, за всяка навършена година на разположение за активна служба получава възнаграждение в размер на основното месечно възнаграждение по ал. 2, умножено по 1,5.

(4) Възнагражденията по ал. 2 и 3 се изплащат през месеца, следващ месеца на навършването на годината на разположение за активна служба от резервиста.

Чл. 48. За времето на разположение за активна служба резервистите имат право на:

1. предимство при приемане на военна служба и при постъпване на обучение във военни училища при равни други условия;

2. ползване на болниците за долекуване, продължително лечение и рехабилитация и почивните бази на Министерството на отбраната при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

Чл. 49. Времето на разположение за активна служба не се счита за трудов и осигурителен стаж.

Раздел VI

Подготовка на резервистите

Чл. 50. (1) Подготовката на резервистите от доброволния резерв е индивидуална и колективна.

(2) Индивидуалната подготовка е насочена към придобиване на знания и умения за изпълнение на функционалните задължения за служба в резерва.

(3) Индивидуалната подготовка на резервистите се провежда в специализирани учебни центрове, в учебни центрове към висшите военни училища и във военни академии, както и във военните формирования от въоръжените сили.

(4) Колективната подготовка е насочена към постигане на съвместимост в действията на военните формирования от въоръжените сили.

(5) Колективната подготовка се провежда във военните формирования от въоръжените сили, в които резервистите са сключили договор за служба в доброволния резерв.

(6) Планирането, организирането и провеждането на индивидуалната и колективната подготовка на резервистите се осъществява при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

Чл. 51. **(1)** Българските граждани без военна или специална подготовка, спечелили конкурс за резервисти по чл. 25, ал. 2, се обучават в специализирани учебни центрове, в учебни центрове към висшите военни училища и във военни академии, както и във военните формирования от въоръжените сили за придобиване на необходимата подготовка.

(2) Завършилите подготовката по ал. 1 полагат военна клетва.

(3) Редът за преминаване на подготовката по ал. 1 и полагането на военна клетва се определя с правилника за прилагане на закона.

Чл. 52. (1) Резервистите се извикват на активна служба за подготовка в състава на военните формирования от въоръжените сили не повече от 3 пъти в една календарна година, като общата продължителност за годината не може да надвишава 15 календарни дни.

(2) Средствата за основно и допълнително възнаграждение на резервистите по ал. 1 са за сметка на бюджета на Министерството на отбраната и се предоставят чрез съответното военно формирование.

(3) За извикването на резервиста за изпълнение на активна служба по ал. 1 органите по военния отчет уведомяват работодателя/органа по назначаването му.

Чл. 53. (1) Резервистите се извикват на активна служба за обучение в курсове за придобиване и повишаване на квалификацията и за

преквалификация не повече от веднъж за две календарни години, като общата продължителност на обучението не може да надвишава 30 календарни дни.

(2) Не по-късно от 60 календарни дни преди курса органите по военния отчет уведомяват резервиста и работодателя/органа по назначаването на резервиста за времето, мястото и продължителността на курса.

(3) Резервисти, извикани на активна служба в специализирани учебни центрове, в учебни центрове към висшите военни училища и във военни академии, за участие в курсове за придобиване и повишаване на квалификацията и за преквалификация, се зачисляват с писмена заповед на съответния командир/началник.

(4) След завършване на обучението по ал. 1 информацията за проведеното обучение на резервиста се изпраща до органите по военния отчет и до военното формирование на резервиста.

(5) За службата по време на обучението резервистът получава основно месечно възнаграждение в съответствие с присвоеното му военно звание и степен, изискващо се за длъжността, или част от него пропорционално на продължителността на активната служба, умножено по 0,75.

Чл. 54. Разходите за път на резервиста от местоживеенето до мястото за подготовка или курса и обратно са за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Чл. 55. Резервистите, успешно завършили подготовка или курс за повишаване на квалификацията или за преквалификация, могат да бъдат повишавани в следващо военно звание или длъжност при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

Чл. 56. (1) Гражданите на Република България преминават подготовка за усвояване на знания за защита на отечеството в девети и десети клас на средното си образование.

(2) Подготовката по ал. 1 се осъществява в рамките на пет учебни часа за девети клас и пет учебни часа за десети клас от определените в учебните планове часове на класа.

Чл. 57. (1) Към граждански висши училища, военни академии и висши военни училища за студентите в тях се разкриват курсове по начална и/или специална военна подготовка от министъра на отбраната съгласувано със съответните ръководства.

(2) Курсовете по ал. 1 могат да се организират и провеждат под формата на специализирани курсове и семинари, групови и практически занятия, демонстративни военизирани занятия и военни игри или стажантски курсове.

(3) Участието в курсовете по ал. 1 е доброволно, като те се провеждат по решение на органите за управление на висшето училище или военната академия, в което се определя броят на участниците. Тематиката на курсовете по ал. 1 се определя от министъра на отбраната.

Чл. 58. (1) Съдържанието на подготовката по чл. 56, редът и начинът за провеждането ѝ, както и организацията на подготовката по чл. 57 се определят с наредбата на Министерския съвет по чл. 26, т. 15а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(2) Осигуряването на подготовката по чл. 56 и 57 е за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Чл. 59. (1) Българските граждани без военна подготовка, желаещи да получат начална и/или специална военна подготовка, могат да преминат курс, организиран от Министерството на отбраната, ако отговарят на следните изисквания:

1. да са пълнолетни граждани на Република България и да нямат друго гражданство;

2. да са годни и психологически пригодни за военна служба;

3. да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер;

4. срещу тях да няма образувано наказателно производство за умишлено престъпление от общ характер.

(2) С обявяването на курса по ал. 1 могат да се определят и други специфични изисквания извън посочените в ал. 1.

(3) Подготовката на българските граждани по ал. 1 се организира при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(4) Успешно завършилите курса по началната военна и/или специална военна подготовка по ал. 1 или по чл. 57, ал. 1 полагат военна клетва, присвоява им се военно звание при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, и се водят на военен отчет.

(5) Финансовото осигуряване на курса по ал. 1 е за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Глава четвърта
СЛУЖБА В ЗАПАСА

Чл. 60. (1) В състава на запаса се включват запасните и техниката-запас.

(2) Запасни са тези лица, които не са сключили договор за служба в доброволния резерв и отговарят на едно от следните условия:

1. били са на военна служба;

2. завършили са успешно курс по военна подготовка;

3. прекратили са служебните си правоотношения със структури по чл. 4, ал. 2;

4. притежават гражданска специалност, необходима за военните формирования от въоръжените сили или за структурите по чл. 4, ал. 2.

(3) Военните формирования от въоръжените сили и структурите по чл. 4, ал. 2 за военно време се комплектуват с личен състав от запаса при условията и по реда, определени с наредбата на Министерския съвет по чл. 128, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(4) Мобилизационното назначение на запасните се дава от органите по военния отчет чрез връчване на повиквателна заповед.

Чл. 61. Пределната възраст за служба в запаса е 63 години.

Чл. 62. Запасните се освобождават от служба в запаса при:

1. навършване на пределна възраст за запаса;

2. признаване на негодност за военновременна служба;

3. изтърпяване на наказание лишаване от свобода и налагане на обвиняем на мярка за неотклонение задържане под стража или домашен арест - за времето, през което изтърпява наказанието, или за времето на взетата мярка;

4. приемане на военна служба или на служба в структурите по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

5. отпуск поради бременност, раждане или осиновяване и отпуск за отглеждане на дете до двегодишна възраст;

6. смърт на запасния.

Глава пета

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ТЕХНИКА ЗА РЕЗЕРВА

Чл. 63. За комплектуване на военните формирования от въоръжените сили с техника се определят транспортни средства, трактори, инженерни машини, подвижни подемно-транспортни машини и други видове техника.

Чл. 64. Техниката за резерва е:

1. техника-резерв с договор за предоставяне;

2. техника-запас.

Чл. 65. (1) Техниката-резерв се определя след провеждане на конкурс.

(2) Условията и редът за провеждане на конкурса се определят с правилника за прилагане на закона.

(3) Конкурсът по ал. 1 се провежда от комисия, назначена от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице.

Чл. 66. (1) Договорът за предоставяне на техника-резерв се подписва от собствениците на техниката и от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Екземпляр от договора се съхранява в собственика, в органите по военния отчет и във военното формирование, за чиито нужди е сключен договорът.

(3) Редът за сключване, изменение и прекратяване на договора се определя с правилника за прилагане на закона.

Чл. 67. С договора за предоставяне на техника се определят:

1. единицата или единиците техника и формированието, за което или за които се предоставя или предоставят;

2. правата и задълженията на страните по договора относно:

а) поддържането на техниката в изправност и готовност за ползване;

б) периодичното предоставяне от собственика на актуална информация за състоянието на техниката;

в) заплащането за времето на активна служба в доброволния резерв и за времето на разположение;

г) състоянието на техниката при връщането ѝ на собственика;

3. редът за оповестяване, мястото и срокът за доставяне на техниката;

4. предвидените неустойки при виновно неизпълнение на договора;

5. обезщетения за нанесени повреди и щети при използване на техниката по време на активната служба.

Чл. 68. Разходите за заплащане за времето на служба в доброволния резерв и обезщетенията на собствениците на техника с договор за предоставяне са за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Чл. 69. (1) Максималният срок на договора за предоставяне на техника-резерв е не по-дълъг от 5 години.

(2) Действието на договора за предоставяне на техника може да се удължи за срок, не по дълъг от срока по ал. 1, по предложение на собственика на техника или на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице, отправено до другата страна в 3-месечен срок преди неговото изтичане.

Чл. 70. Договорът за предоставяне на техника-резерв се прекратява преди изтичане на срока, без всяка от страните да дължи предизвестие, в следните случаи:

1. по взаимно съгласие на страните, изразено писмено;

2. при настъпила негодност на техниката за експлоатация;

3. при неизпълнение на задължение по договора.

Чл. 71. (1) Договорът за предоставяне на техника може да бъде прекратен с писмено предизвестие от собственика на техника-резерв до министъра на отбраната или до оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Срокът на предизвестието е три месеца и започва да тече от деня, следващ получаването на предизвестието. Предизвестието може да бъде оттеглено до изтичането му със съгласието на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

Чл. 72. (1) Договорът за предоставяне на техника се прекратява с писмено предизвестие от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице до другата страна при:

1. решение за намаляване числеността на техниката-резерв;

2. промяна на изискванията за техниката въз основа на акт на министъра на отбраната.

(2) Срокът на предизвестието е един месец и започва да тече от деня, следващ получаването на предизвестието.

Чл. 73. Договорът за предоставяне на техника за военните формирования от въоръжените сили се прекратява с писмена заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

Чл. 74. Собственикът на техниката-резерв с договор за предоставяне има право на възстановяване от бюджета на Министерството на отбраната на:

1. разходите за извършване на годишен технически преглед;

2. допълнителни разходи за монтиране на специални съоръжения на техниката при предоставянето ѝ.

Чл. 75. (1) Органите по военния отчет определят по видове техниката-запас, предназначена за комплектуване на военновременни формирования от въоръжените сили, дават ѝ мобилизационно назначение чрез връчване на собствениците на повиквателна заповед.

(2) При обявяване на военно положение или на положение на война собственикът на техника-запас се оповестява за доставянето ѝ съгласно повиквателната заповед.

(3) В случай че техниката се предоставя заедно с лицата, които я управляват, тези лица придобиват статус на запасни и са длъжни да я съпровождат и управляват след извикването ѝ по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

Чл. 76. Органите по водене на военния отчет организират и провеждат преглед на готовността за използване на техниката-резерв и техниката-запас при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 4, ал. 3.

Глава шеста

ВОЕНЕН ОТЧЕТ

Раздел I

Водене на военния отчет

Чл. 77. (1) Военният отчет на българските граждани и техниката се води от органите по военния отчет.

(2) Военният отчет на гражданите се води по постоянен адрес, а на техниката - по адресна регистрация (постоянен адрес) на собственика ѝ.

Чл. 78. На военен отчет се водят:

1. резервистите и техниката-резерв;

2. запасните и техниката-запас;

3. българските граждани, които притежават професии и специалности, необходими на военните формирования от въоръжените сили, определени с наредбата по чл. 4, ал. 3;

4. военнослужещите, освободени от военна служба, и прекратилите служебните си правоотношения служители от структурите по чл. 4, ал. 2.

Чл. 79. Пределната възраст за водене на военен отчет на лицата по чл. 78 е 63 години.

Чл. 80. Задълженията по военния отчет на българските граждани се прекратяват при:

1. навършване на пределна възраст за водене на военен отчет;

2. настъпила негодност за военновременна служба, установена при условията и по реда, определени в акта на министъра на отбраната по чл. 141, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

3. приемане на военна служба;

4. възникване на служебно или трудово правоотношение със структура по чл. 4, ал. 2;

5. освобождаване или лишаване от българско гражданство;

6. смърт.

Чл. 81. (1) На военен отчет се водят служебно българските граждани съгласно чл. 78 от съответните органи за военен отчет по ред, определен с наредбата по чл. 4, ал. 3.

(2) Данните по ал. 1 съдържат трите имена, ЕГН, постоянен, настоящ адрес, месторабота и гражданство.

(3) Общинската администрация е задължена при поискване от органите по военния отчет да предостави за лицата по ал. 1 промените на имената, ЕГН, постоянен и/или настоящ адрес и гражданство.

(4) Данните за професиите и специалностите на лицата по ал. 1 се предоставят при поискване на органите по военния отчет от съответните училища.

(5) Органите по военния отчет в изпълнение на задълженията по ал. 1 и 2 имат право на безплатен достъп до личните данни на резервистите и запасните, съдържащи се в Националната база данни „Население“, поддържана от Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(6) За предоставената информация по ал. 3 и 4 не се заплаща такса.

Чл. 82. (1) На военен отчет се води служебно годната за експлоатация техника, необходима за военните формирования от въоръжените сили и структури по чл. 4, ал. 2.

(2) Вписването и отписването от военен отчет на техниката се извършва служебно.

(3) Данните, необходими за вписването и отписването на техниката на и от военен отчет, се предоставят на органите по военния отчет от структурите на министерства и ведомства, на които са възложени регистрацията и отчетът на техниката.

(4) За предоставената информация по ал. 3 не се заплаща такса.

Чл. 83. (1) За потребностите на военния отчет в органите по военния отчет се създават и поддържат отделни регистри за личния състав и за техниката на:

1. доброволния резерв;

2. запаса.

(2) На лицата и техниката по ал. 1 се изготвят военноотчетни документи.

(3) Редът за създаването, воденето и съхранението на регистрите и военноотчетните документи се определя с наредбата по чл. 4, ал. 3.

Чл. 84. За осигуряване на военновременната дейност на страната запасни и техника-запас могат да се отсрочват от повикване във въоръжените сили при мобилизация при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Раздел II

Задължения по военния отчет

Чл. 85. Резервистът е длъжен:

1. да съхранява и пази от повреждане и изгубване военноотчетните си документи;

2. при извикване за справка да се яви лично в органите по военния отчет, където се води на отчет;

3. при изгубване/кражба на военноотчетни документи да се яви в 7-дневен срок от установяването в структурите по военния отчет за издаване на нови документи;

4. при промяна на постоянния адрес или на настоящия адрес в 7-дневен срок от извършване на промяната да уведоми органите по военния отчет, където се води на отчет;

5. при напускане на страната не по-късно от 7 дни преди напускането и след завръщането да уведоми органа по военния отчет, където се води на отчет;

6. при всяка трайна промяна в здравословното състояние, която би могла да доведе до невъзможност да изпълни задълженията си, да уведоми в едномесечен срок от настъпването на промяната органа по военния отчет и да представи медицинско свидетелство, издадено по установения в страната ред;

7. да уведоми органите по военния отчет за всяка промяна, настъпила в трудовото или служебното му правоотношение, в 30-дневен срок от настъпването й.

Чл. 86. Освободените от военна служба и служителите с прекратени служебни или трудови правоотношения от структурите по чл. 4, ал. 2, ненавършили пределна възраст за водене на военен отчет, са длъжни в 14-дневен срок от датата на отчисляването им да се явят в органите по военния отчет по постоянен адрес за вписване на военен отчет.

Чл. 87. Запасният с мобилизационно назначение е длъжен:

1. при оповестяване да се яви в срок и на място, определени в повиквателната заповед;

2. да уведоми органите по военния отчет при трайна промяна в здравословното състояние, водещо до негодност за военновременна служба, в едномесечен срок от настъпването на промяната;

3. при напускане на страната за повече от 6 месеца да уведоми не по-късно от 3 дни преди напускането и 30 дни след завръщането органите по военния отчет, където се води на отчет;

4. при повикване да се яви в органите по военния отчет, където се води на отчет;

5. при промяна на постоянния адрес или на настоящия адрес в 30-дневен срок от извършване на промяната да уведоми органите по военния отчет, където се води на отчет.

Чл. 88. Запасният без мобилизационно назначение е длъжен:

1. при трайна промяна в здравословното състояние, водещо до негодност за военновременна служба, да уведоми органите по военния отчет;

2. при повикване да се яви в органите по военния отчет, където се води на отчет.

Чл. 89. Собственикът на техниката-резерв е длъжен:

1. да уведоми органите по военния отчет за всяка промяна в собствеността, регистрацията и местопребиваването на всяка единица техника в 30-дневен срок от настъпването на промяната;

2. да уведоми в 30-дневен срок органите по военния отчет за всяка промяна в техническото състояние на техниката, което води до невъзможност за ползване по предназначение;

3. при повикване да се яви в органите по военния отчет, където се води на отчет;

4. в случаите, когато единицата техника напуска страната за повече от 6 месеца, да се яви не по-късно от 3 дни преди напускането и 30 дни след завръщането в органите по военния отчет, където се води на отчет;

5. да осигурява условия за провеждане преглед на готовността за предоставяне на техниката-резерв.

Чл. 90. Собственикът на техниката-запас с мобилизационно назначение е длъжен:

1. при оповестяване да достави техниката в експлоатационна изправност в срок и на място, определени в повиквателната заповед;

2. да уведоми органите по военния отчет за всяка промяна в собствеността, регистрацията и местопребиваването на всяка единица техника в 30-дневен срок от настъпването на промяната;

3. при напускане на страната за повече от 6 месеца да уведоми не по-късно от 3 дни преди напускането органите по военния отчет, където се води на отчет;

4. да уведоми в 30-дневен срок органите по военния отчет за всяка промяна в техническото състояние на техниката, което води до невъзможност за ползване по предназначение;

5. да осигурява условия за провеждане преглед на готовността на техниката-запас.

Чл. 91. Собственикът на техниката-запас без мобилизационно назначение е длъжен при повикване да се яви в органите по военния отчет.

Чл. 92. Министърът на правосъдието уведомява министъра на отбраната за приелите, лишените и отказалите се от българско гражданство в 30-дневен срок от настъпването на това обстоятелство.

Чл. 93. За издаване на документи по военния отчет, за предоставяне на достъп, обмен на данни или извършване на справки от информационните фондове на Централното военно окръжие се събират такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, или безвъзмездно, когато това е установено със закон или с друг нормативен акт. Таксите постъпват по бюджета на Министерството на отбраната.

Глава седма

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 94. Длъжностното лице, което не изпълни задължение, възложено му с този закон, се наказва с глоба от 270 до 1800 лв.

Чл. 95. Запасен, който не изпълни задължение, възложено му с този закон, се наказва с глоба от 270 до 1000 лв.

Чл. 96. (1) Собственик на техника-запас, който не изпълни задължение, възложено му с този закон, се наказва с глоба от 270 до 1500 лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер от 500 до 2000 лв.

Чл. 97. При изгубване или унищожаване на военноотчетен документ задължените по този закон лица се наказват с глоба от 20 до 50 лв.

Чл. 98. (1) Нарушенията по този закон се установяват с актове, които се съставят от оправомощени от началника на Централното военно окръжие длъжностни лица.

(2) Редовно съставените актове по този закон имат доказателствена сила до доказване на противното.

(3) Свидетел по акта може да бъде и служебно лице.

(4) Актовете по този закон се считат за редовно връчени и ако са изпратени по пощата с обратна разписка по постоянния адрес на извършителя, независимо дали той ги е получил.

(5) Наказателните постановления се издават от началника на Централното военно окръжие или от оправомощени от него длъжностни лица.

(6) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 99. Събраните суми от наложените глоби постъпват в бюджета на Министерството на отбраната.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на закона „мобилизационно назначение” е:

1. определената длъжност, която запасният заема по длъжностните разписания/щатове за военно време, посочена в повиквателната заповед;

2. определената техника-запас за комплектуване на формированията от въоръжените сили и структурите по чл. 4, ал. 2 по длъжностните разписания/щатове за военно време, посочена в повиквателната заповед.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. В срок до 6 месеца от влизането в сила на закона Министерският съвет приема правилник за прилагане на закона и другите подзаконови актове, предвидени в този закон.

§ 3. В срок до 6 месеца от датата на издаване на актовете по § 2 министърът на отбраната чрез органите по военния отчет привежда структурата, организацията, подготовката и отчета на резерва, както и военния отчет на българските граждани в съответствие с изискванията на закона.

§ 4. (1) Лицата с присвоени военни звания ги запазват и след освобождаване от военна служба и от служба в резерва.

(2) Съответствието на категориите на служителите по Закона за Министерството на вътрешните работи и ранговете на служителите по Закона за Държавна агенция „Национална сигурност” от резерва към званията на военнослужещите по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България се урежда с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на вътрешните работи и председателя на Държавна агенция „Национална сигурност” съгласувано с министъра на отбраната.

§ 5. В Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (обн., ДВ, бр. 35 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 74, 82, 93 и 99 от 2009 г., бр. 16, 88, 98 и 101 от 2010 г. и бр. 23 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13, ал. 3, т. 3 накрая се добавя „и по Закона за резерва на въоръжените сили на Република България”.

2. В чл. 27 т. 9 се отменя.

3. В чл. 43, ал. 2:

а) точки 1 и 2 се изменят така:

„1. подпомагат органите на Министерството на отбраната по воденето на военния отчет и по извикването, оповестяването, изпращането и доставянето на запасни и техника-резерв;

2. предоставят помещения и осигуряват административно дейността на органите на Министерството на отбраната по военния отчет;”

б) създава се т. 8:

„8. ежегодно изготвят предложения до министъра на отбраната за обучение на техни ръководни кадри и служители по въпросите, свързани с резерва.”

4. В чл. 44:

а) в ал. 2 след думите „директорите на дирекции в областната администрация” се поставя запетая и се добавя „директора на областната дирекция на Министерството на вътрешните работи, директора на териториалната дирекция на Държавна агенция „Национална сигурност”, ръководителя на териториалната структура на Централното военно окръжие”;

б) в ал. 3 след думите „Общинските съвети по сигурност се състоят от председател - кмета на общината, и членове - заместник-кметовете, началника на звеното „Сигурност и отбранително-мобилизационна подготовка" се поставя запетая и се добавя „представител на териториалната структура на Централното военно окръжие”.

5. В чл. 45, ал. 4, т. 1 думите „по оповестяването, изпращането и доставянето на резервисти и техника с мобилизационно назначение” се заменят с „по военния отчет при оповестяването, изпращането и доставянето на запасни и техника-запас”.

6. В чл. 50, ал. 1 се създават т. 10 и 11:

„10. Централното военно окръжие;

11. Централния артилерийски технически изпитателен полигон.”

7. В чл. 60е думата „резерва” се заменя с „доброволния резерв“.

8. В чл. 70, ал. 1 думата „постоянния” се заменя с „доброволния”.

9. В чл. 78 след думите „Националният военноисторически музей” се поставя запетая и се добавя „Централното военно окръжие”.

10. Член 116 се изменя така:

„Чл. 116. (1) От часа и деня на обявяване на положение на война или на военно положение започва военновременната служба на:

1. военнослужещите и служителите от структурите по чл. 50, ал. 2;

2. резервистите на активна служба във въоръжените сили;

3. курсантите.

(2) Резервистите на разположение за активна служба и запасните се смятат на военновременна служба от момента на оповестяването им от органите по военния отчет.

(3) За лицата, които не са положили военна клетва, военновременната служба започва след полагането на клетвата.

(4) За срока на военновременната служба военнослужещите, резервистите, запасните и техните семейства не могат да бъдат принудително изваждани от жилищата, в които живеят. Изпълнението на постановените срещу тях съдебни решения и заповеди за изваждане се спира до изтичането на срока на военновременната служба.”

11. В чл. 226м, ал. 1 след думата „резервисти” се поставя запетая и се добавя „запасни”.

12. Глава осма „Резерв на въоръжените сили. Военен отчет на гражданите” се отменя.

13. В чл. 327 ал. 6 се изменя така:

„(6) Представители на служба „Военна полиция" се включват в комисиите за разглеждане на оферти в процедури за възлагане на обществени поръчки по чл. 13, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за обществените поръчки по предложение на директора на службата.”

14. В § 1 от Допълнителната разпоредба:

а) в т. 1в след думите „Националната разузнавателна служба” се поставя запетая и думите „и Националната служба за охрана” се заменят с „Националната служба за охрана, военните съдилища и прокуратури”;

б) в т. 4 думите „в резерва” се заменят с „във военно време”.

15. Параграф 10 от Преходните и заключителните разпоредби се отменя.

§ 6. В Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (обн., ДВ, бр. 27 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 88 от 2005 г., бр. 110 от 2008 г., бр. 35 от 2009 г., бр. 16 от 2010 г. и бр. 23 от 2011 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 3, ал. 1 след думите „постоянния резерв" се поставя запетая и се добавя „доброволния резерв и запаса".

2. В чл. 4, т. 1 след думите „постоянния резерв" се поставя запетая и се добавя „доброволния резерв или запаса".

§ 7. В чл. 62, ал. 1 от Закона за държавния служител (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 1 от 2000 г., бр. 25, 99 и 110 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 95 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 19 от 2005 г., бр. 24, 30 и 102 от 2006 г., бр. 59 и 64 от 2007 г., бр. 43, 94 и 108 от 2008 г., бр. 35, 42, 74 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58 и 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 91 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 97 от 2010 г. и бр. 1 и 18 от 2011 г.) т. 6 се изменя така:

„6. при повикване на активна служба в доброволния резерв - за времето на службата, включително деня на отиване и връщане; ако службата продължава повече от 15 календарни дни, държавният служител има право на два календарни дни платен отпуск преди заминаването и на два дни след завръщането;".

§ 8. В чл. 332 от Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г. и бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 93 от 2011 г.) ал. 2 се изменя така:

„(2) Държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията има право и на отпуск при повикване на активна служба в доброволния резерв - за времето на службата, включително деня на отиване и връщане. Ако службата продължава повече от 15 календарни дни, държавният служител има право на два календарни дни платен отпуск преди заминаването и на два дни след завръщането."

§ 9. Член 158 от Кодекса на труда (обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 69 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. - бр. 52 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г. и бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105

от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35, 41 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58 и 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 91 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 100 и 101 от 2010 г. и бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г.) се изменя така:

„Отпуск по време на активна служба в доброволния резерв.

Чл. 158. (1) При повикване на активна служба в доброволния резерв работникът или служителят се смята в служебен отпуск за времето на мероприятието/службата, включително деня на отиването и връщането.

(2) Ако активната служба в доброволния резерв продължава повече от 15 календарни дни, работникът или служителят има право на два календарни дни платен отпуск преди заминаването и два дни след завръщането, които не се включват в платения годишен отпуск.

(3) За времето на отпуска по ал. 2 на работника или служителя се заплаща възнаграждение за сметка на бюджета на Министерството на отбраната."

§ 10. В чл. 396, ал. 1, т. 4 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г. и бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 93 от 2011 г.) думата „резервистите" се заменя със „запасните", съюзът „или" се заменя с „и резервистите" и думата „постоянния" се заменя с „доброволния".

§ 11. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм. и доп., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 97 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 120 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 98 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г, бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23, 27, 32, 47, 80, 93 и 102 от

2009 г., бр. 26 и 32 от 2010 г. и бр. 33 и 60 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 361, ал. 2 думата „резервист” се заменя със „запасен”.

2. В чл. 366 думите „хората, животните, превозните средства или други снаряжения” се заменят с „българските граждани и техниката”.

3. В чл. 368 след думата „резервисти” се добавя „и запасни” и думите „при преглед на технически и превозни средства или на животни и снаряжения” се заменят с „или при преглед на техниката”.

4. В чл. 371, буква „г” думата „резервистите” се заменя със „запасните”, съюзът „или” се заменя с „и резервистите” и думата „постоянния” се заменя с „доброволния”.

§ 12. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в „Държавен вестник” с изключение на разпоредбите на чл. 56-59, които влизат в сила от 1 септември 2013 г.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на ……..... 2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за резерва на въоръжените сили на Република България

С предложения законопроект се цели създаването на нова нормативна уредба, регламентираща дейността на резерва и повишаване на приноса му за отбраната на страната и международната система за сигурност, както и дейностите за подготовка на българските граждани за защита на отечеството.

Законопроектът е в съответствие със заложените в Бялата книга за отбраната и въоръжените сили на Република България принципни положения за формирането и използването на резерва на въоръжените сили. Той е съобразен и с приетата от Народното събрание Стратегия за национална сигурност на Република България и с Плана за развитие на въоръжените сили на Република България, приет с Постановление № 333 на Министерския съвет от 2010 г.

Необходимостта от изготвяне проект на Закон за резерва на въоръжените сили на Република България се породи след отмяната на задължителния характер на наборната военната служба считано от 1 януари 2008 г. Отмяната на задължителната военната служба доведе и до отмяна на задължителните воински задължения на гражданите, изпълнявани основно при служба в запаса. Преустанови се и провеждането на мобилизационна подготовка, която също е елемент на подготовката на българските граждани и военните формирования за защита на отечеството.

Промените в разпоредбата на чл. 59, ал. 2 от Конституцията не бяха последвани от актуализация на съществуващата законова уредба. В резултат на това се яви нормативна празнота относно подготовката на гражданите за защита на отечеството и по въпросите за формирането, състава, подготовката и използването на резерва на въоръжените сили.

Реформите във въоръжените сили на армиите на Алианса, включително на Българската армия, поставят също необходимостта от създаването на нов боеспособен резерв с нова организация, гъвкав състав и съвременни правила за използване.

Обективните ресурсни възможности на страната и потребността от оптималното им реализиране не на последно място изискват търсене на нови

начини и способи за поддържане адекватни на заплахите способности на въоръжените ни сили.

Разработеният законопроект урежда обществените отношения, свързани с ръководството, състава, подготовката, използването, отчета и службата в резерва на въоръжените сили на Република България и подготовката на българските граждани за защита на отечеството.

Основната теза, залегнала в предложения законопроект, вследствие на отмяната на задължителната военна служба е доброволният принцип за подготовка на българските граждани за защита на отечеството и за комплектуването на резерва на въоръжените сили с български граждани и техника в мирно време.

Българските граждани, които са изявили желание да служат в резерва или да предоставят техника за определен период от време срещу заплащане, сключват договор при условия и по ред, определени в закона. За срока на действие на договора българските граждани придобиват статус на резервисти, а техниката - статус на техника-резерв, и ще получават определено в законопроекта финансово възнаграждение.

В зависимост от заложените в Бялата книга за отбраната и въоръжените сили на Република България принципни положения за формирането и използването на резерва на въоръжените сили законопроектът определя състава на резерва като доброволен резерв и запас.

Доброволният резерв е предвиден за комплектуване на доброволен принцип с резервисти и техника-резерв на единния комплект въоръжени сили на военните формирования от Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, за изпълнение на задачи по отбраната на страната, за участие в операции и мисии извън територията на Република България и други задачи по защита на националната сигурност в мирно време.

За реализиране на доброволния принцип се предвижда приемането на служба в доброволния резерв да се извършва след провеждане на конкурс и сключен договор. Конкурсното начало ще даде възможности за определяне на най-подходящите резервисти за определена длъжност или техника-резерв, с което ще се постигне необходимото качество от ресурси за поддържане на необходимите способности на въоръжените ни сили.

В законопроекта е дадена възможност за формиране и използване на доброволен резерв и от структурите по чл. 50, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ), като организацията и

подготовката на този резерв ще се ръководи от ръководителя на съответното ведомство.

За военно време съгласно чл. 59, ал. 1 от Конституцията е предвиден задължителен принцип за комплектуване със запасни и техника-запас на военните формирования и структурите по чл. 50, ал. 2 от ЗОВСРБ. Това дава правна възможност за възлагане със закон на конкретни задължения на гражданите, непосредствено свързани с необходимостта от защита на отечеството. Задължителният принцип се прилага при необходимост от защита на отечеството и възниква с привеждането на страната във военно положение или в положение на война. Тогава освен действията на доброволния резерв чрез мобилизация ще се прилага и задължителният принцип за комплектуване на резерва със запасни и техника-запас. Запасни и техника-запас са българските граждани и техника, които се водят на военен отчет и не са сключили договор за служба в доброволния резерв.

При обявяване на положение на война или на военно положение службата в резерва за резервистите от доброволния резерв и за запасните, получили мобилизационно назначение, преминава във военновременна служба.

Със законопроекта ще се създаде възможност за нова организация, гъвкав състав и съвремени правила за използване на резерва.

Законопроектът предвижда уреждане на правоотношенията между работодателя на резервиста (ако е налице трудово правоотношение) и собственика на техника, от една страна, и държавата (въоръжените сили), от друга страна.

Определя се редът за обезщетяване на работодателите за направени допълнителни разходи при извикване на техни служители – резервисти, за изпълнение на задължения по отбраната на страната в мирно време, ако те са на активна служба повече от 30 дни годишно. Видът и размерът на обезщетението ще се определят в договора за служба в доброволния резерв.

Собствениците на техника-резерв с договор за предоставяне ще имат право на възстановяване от бюджета на Министерството на отбраната на разходите за извършване на годишен технически преглед и на допълнителни разходи за монтиране на специални съоръжения на техниката при предоставянето ѝ.

С тези предложения се цели да се внесе спокойствие и сигурност както за работодателя и собственика на техника-резерв, така и за

резервистите относно запазването на работата и професионалното им развитие.

В законопроекта е предвидено да се провежда подготовка на българските граждани за усвояване на знания за отбраната на страната и защита на отечеството. Тя ще започва в средните училища в рамките на общо десет учебни часа от определените в учебните планове часове на класа.

Впоследствие подготовката им ще може да продължи на доброволен принцип в граждански висши училища, военни академии и висши военни училища в курсове по начална и/или специална военна подготовка. Завършилите начална или специална военна подготовка ще се вписват на военен отчет и ще бъдат ресурс за потребностите на резерва, което ще им дава право да сключат договор за служба в доброволния резерв.

Със законопроекта се предвижда значително намаляване броя на водещите се на военен отчет български граждани и техните задължения по отчета. Задължения по отчета ще имат само резервистите, запасните, военнослужещите, освободени от военна служба, прекратилите служебните си правоотношения с министерствата и ведомствата по чл. 50, ал. 2 от ЗОВСРБ и притежаващите граждански специалности, необходими на въоръжените сили. Дейностите по водене на военния отчет основно ще се извършват служебно от органите, водещи отчета, във взаимодействие с Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване" на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и със съответните органи от общинските администрации.

За постигане на оптималност в управлението на резерва се създава Централно военно окръжие – военно формирование на пряко подчинение на министъра на отбраната, с подчинени териториални структури, които са органи за водене на военния отчет. Това се обуславя от необходимостта за пряк контакт на системата за управление на резерва с другите министерства и ведомства от системата за национална сигурност с министъра на отбраната.

С проекта на Закон за резерва на въоръжените сили на Република България се реализират определени цели и приоритети на отбранителната политика на Република България и възприетите съвременни принципи за формирането на резерв от нов тип. Със законопроекта се полагат основите на реалното и ефективно изпълнение на Плана за развитие на въоръжените сили на Република България, приет с Постановление № 333 на Министерския съвет от 2010 г., в частта резерв на въоръжените сили, като в края на 2014 г. трябва да се постигне 100 на сто комплектуваност с резервисти на единния комплект въоръжени сили.

Законопроектът за резерва ще създаде условия за поддържане на необходимите способности от въоръжените сили чрез функционирането на резерва и непосредствена възможност за осигуряване с допълнителен ресурс на силите от системата за национална сигурност на Република България за мирно и военно време.

Така предложената система на резерва ще осигури качествен ресурс за военните формирования в мирно и във военно време, ще утвърди ролята му на съставна част от въоръжените сили, ще го освободи от редица извършвани досега излишни дейности по отчета на българските граждани и техника. С проекта на Закон за резерва на въоръжените сили на Република България реализираме резерв с единен за всички задачи комплект въоръжени сили, с единна система за командване и управление за мирно време и за време на кризи, със съответстваща на тези задачи организация, въоръжение и бойна подготовка, адекватно осигурени с необходимите финансови и материални ресурси. Това ще даде възможност Република България да разполага с модерни и ефективни въоръжени сили, които могат да посрещат и отговарят на заплахите там, където и когато те се зараждат.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)